

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דילמות היסטוריות בקולנוע על השואה - 13314

תאריך עדכון אחרון 05-09-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עמוס גולדברג

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: amos.goldberg@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום רביעי 10:15-11:15

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

השואה כאירוע קיצוני בתולדות העם היהודי ובתולדות אירופה המודרנית עימת את כל המשתתפים בו עם דילמות מוסריות וקיומיות שבמקרים רבים נגעו לשאלות של חיים ומוות. הקולנוע (הדוקומנטרי והעלילתי) שנוצר מהתקופה שמיד לאחר המלחמה ועד ימינו מנסה להתמודד עם סוגיות אלו. כך לדוגמה מתמודדת הסרט "רשימות שינדלר" אם סוגיית הצלת היהודים והדילמות שעמדו בפני כל המעורבים. "אחרון הלא צדיקים" של קלוד לנצמן מתמודד עם סוגיית שיתוף הפעולה, והסרט "הבן של שאול", עם סוגיית הזונדרקומנדו וכו'. במהלך הקורס נעסוק במספר סרטים נלמד את ההקשרים הרחבים של האירועים ההיסטוריים שמתוארים בהם וכן את ההקשר התרבותי והפוליטי שבו נוצר הסרט. הקורס יעסוק בסוגיות ההיסטוריות, בייצוגן בקולנוע ובפער / יחס שביניהם.

מטרות הקורס:

התלמידים יתוודעו לריובי הסרטים בנושא השואה
התלמידים יבינו את הדילמות ההיסטוריות העולת מתוך סרטים אלו
התלמידים יבינו כיצד הסרטים מתמודדים עם אותם דילמות

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

מסוגלים לנתח סרט על השואה להבין מה האמת העובדתית שמאחריו, מה שאלות שאיתן הוא מתמודד, וכיצד מעבד הסרט את החומר ההיסטורי בכדי להשיג אפקטים כלשהם

דרישות נוכחות (%) :
100%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה + דיון על חומרי הצפיה והקריאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
סדר השיעורים

- הקדמה

צפייה בסרט "אמבולנס", פולין 1961,

<https://www.youtube.com/watch?v=&qoqy3Z5UWYg>

שלמה זנד, הקולנוע כהיסטוריה: לדמיין ולבנים את המאה העשרים, תל אביב: עם עובד 2002 עמ' 13-29.

רדיקלי ורע רגילים אנשים - I

צפייה בסרט Böse radikal Das (הרוע הרדיקלי) גרמניה 2014

כריסטופר בראונינג, אנשים רגילים, גדוד מילואים 101 של משטרת הסדר ו'הפתרון הסופי' בפולין, ידיעות אחרונות, תל אביב 2004, עמ' 90-113, 198-231
דניאל יונה גולדהגן, תליינים מרצון בשירות היטלר, גרמנים רגילים והשואה, ידיעות אחרונות, תל אביב 1998, עמ' 395-427.

Thomas Kühne, *Belonging and Genocide: Hitler's Community 1918-1945*, New Haven: Yale University Press, 2010, pp. 95-136

צפייה בסרט "נער קריאה", גרמניה ארה"ב 2008

Peter Fritzsche, *Life and Death in the Third Reich*, Cambridge: Harvard UP, 2008, pp. 19-56

היהודים של עולמם - II

צפייה בסרט *Lügner der Jacob* (יעקב השקרן), 1975 מזרח גרמניה

Amos Goldberg, "The Rumor Culture among Warsaw Jews under Nazi Occupation: A World of Catastrophe Re-enchanting", *Jewish Social Studies* 21, no. 3 (Spring/Summer 2016): 91-125

- גטו ורשה: מבטו של הרוצח ומבטו של הקרבן
צפייה בסרט "שתיקת הארכיון", ישראל 2010

- המשך
פרץ אופוצ'נסקי, רשימות, בית לוחמי הגטאות והוצאת הקיבוץ המאוחד, תש"ל, עמ' 57-84, 99-114.

והתנגדות פעולה שיתוף בין - III

פרימו לוי, "האיזור האפור", השוקעים והניצולים, עם עובד, ת"א 1991, עמ' 27-52.

- הסיפור של בנימין מורמלשטיין
צפייה בסרט "אחרון הלא צדיקים", אוסטרית צרפת 2013

- סיפורם של האחים ביילסקי
צפייה בסרט "התנגדות", ארה"ב 2008.

- סיכום

חומר חובה לקריאה:
סדר השיעורים

- הקדמה

צפייה בסרט "אמבולנס", פולין 1961,

<https://www.youtube.com/watch?v&eq;goqy3Z5UWYg>

שלמה זנד, הקולנוע כהיסטוריה: לדמיין ולבנים את המאה העשרים, תל אביב: עם עובד 2002 עמ' 13-29.

רדיקלי ורע רגילים אנשים - I

צפייה בסרט *Böse radikal Das* (הרוע הרדיקלי) גרמניה 2014

כריסטופר בראונינג, אנשים רגילים, גדוד מילואים 101 של משטרת הסדר ו'הפתרון הסופי' בפולין,

ידיעות אחרונות, תל אביב 2004, עמ' 90-113, 198-231

דניאל יונה גולדהגן, תליינים מרצון בשירות היטלר, גרמנים רגילים והשואה, ידיעות אחרונות, תל אביב 1998, עמ' 395-427.

Thomas Kühne, *Belonging and Genocide: Hitler's Community 1918-1945*, New Haven: Yale University Press, 2010, pp. 95-136

צפייה בסרט "נער קריאה", גרמניה ארה"ב 2008

Peter Fritzsche, *Life and Death in the Third Reich*, Cambridge: Harvard UP, 2008, pp. 19-56

היהודים של עולמם - II

צפייה בסרט *Lügner der Jacob* (יעקב השקרן), 1975 מזרח גרמניה

Amos Goldberg, "The Rumor Culture among Warsaw Jews under Nazi Occupation: A World of Catastrophe Re-enchanting", *Jewish Social Studies* 21, no. 3 (Spring/Summer 2016): 91-125

- גטו ורשה: מבטו של הרוצח ומבטו של הקרבן
צפייה בסרט "שתיקת הארכיון", ישראל 2010

- המשך

פרץ אופוצ'ינסקי, רשימות, בית לוחמי הגטאות והוצאת הקיבוץ המאוחד, תש"ל, עמ' 57-84, 99-114.

והתנגדות פעולה שיתוף בין - III

פרימו לוי, "האיזור האפור", השוקעים והניצולים, עם עובד, ת"א 1991, עמ' 27-52.

- הסיפור של בנימין מורמלשטיין
צפייה בסרט "אחרון הלא צדיקים", אוסטריה צרפת 2013

- סיפורם של האחים ביילסקי
צפייה בסרט "התנגדות", ארה"ב 2008.

- סיכום

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 90 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %

מידע נוסף / הערות:
המבחן יהיה מבחן בית